Додаток 3
Рішення міської ради

_____ № _____

Міська програма "Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки"

1. Контекст та передумови розроблення програми.

Запоріжжя офіційно є шостим, а фактично (з урахуванням зменшення чисельності населення Донецька) п'ятим містом України за кількістю мешканців. За валовими показниками вважається одним з найбільш економічно розвинених міст країни. Разом з тим оприлюднені останнім часом оцінки та рейтинги міста щодо інвестиційної привабливості, протидії злочинності, безпеки довкілля, можливостей для особистісного розвитку, ведення малого і середнього бізнесу, комфортності життя, якості муніципальних послуг (освіта, медицина тощо), прозорості влади, загального іміджу та деяких інших аспектів життєдіяльності вказують на те, що Запоріжжя потребує інноваційного підходу до подальшого розвитку. Одними з ключових сфер для впровадження інновацій повинні стати туризм та індустрія гостинності.

У порівнянні з іншими містами Південно-Східної і Центральної України Запоріжжя має достатньо високий туристичний потенціал. Це зумовлено особливостями історичного розвитку і національно-культурним різноманіттям регіону, географічним розташуванням та системою транспортного сполучення, поєднанням у межах міста урбанізованих і заповідних територій, специфічним плануванням та архітектурою, наявністю потенційно брендових туристичних об'єктів, які в різні часи входили до найбільш відвідуваних на території України (о.Хортиця, ДніпроГЕС та інші).

Проте відсутність системного підходу до муніципального маркетингу, до формування туристичної галузі та індустрії гостинності (в частині місцевого та в'їзного туризму), нерозвиненість партнерських відносин на міжсекторному, міжгалузевому, міжрегіональному і міжнародному рівнях, неефективне використання можливостей сучасних інформаційних технологій, невисока в цілому якість послуг для гостей і мешканців міста ускладнюють реалізацію туристичного потенціалу Запоріжжя. Локальна туристична дестинація не сформована, на цей час Запоріжжя не має іміджу туристично-привабливого міста, туристична галузь не створює відчутного позитивного впливу на соціально-економічний і культурний розвиток громади.

Відсутність достовірних статистичних чи соціологічних даних та муніципальної системи моніторингу й оцінки показників туристичної діяльності унеможливлюють проведення кількісного аналізу галузі. За деякими непрямими даними та експертними оцінками, відвідуваність з туристичною метою Запоріжжя становить від 30 тис. до 50 тис. осіб на рік. Крім того, туристичні об'єкти міста, які переважно розташовані на о.Хортиця, відвідують протягом року близько 200-250 тис. екскурсантів в межах одноденних екскурсій. При цьому відзначається, що протягом 2016-2017 років кількість туристів та екскурсантів має тенденцію до зростання у порівнянні з 2014-2015 рр.

На державному обліку в Запоріжжі перебувають більше 200 пам'яток історії, археології, архітектури та містобудування, монументального мистецтва, науки і техніки. Олександрівський район міста налічує додатково ще близько 120 архітектурних пам'яток часів «Старого Олександрівська», які мають історичну цінність. Майже всі вони потребують вжиття спеціальних заходів, спрямованих на збереження, реставрацію або відновлення історичного вигляду.

Головними туристичними об'єктами і територіями в межах міста Запоріжжя на сьогодні є:

Національний заповідник «Хортиця», де, зокрема, знаходяться Історико-культурний комплекс «Запорозька Січ»;

Кінний театр «Запорозькі козаки»;

експозиція козацьких суден та спорядження;

прадавні культові споруди та інші пам'ятки археології різних часів (Музей історії Запорозького козацтва перебуває на реконструкції);

природні об'єкти острова Хортиця та узбережжя Дніпра;

гребля ДніпроГЕС;

мости Преображенського та арочний міст включно з будівництвом нових мостових переходів через р.Дніпро;

історико-культурний комплекс «700-річний Запорізький дуб»;

квартали міської забудови 1930-50-х років у стилі «конструктивізм» і «сталінський ампір» (так зване «Соцмісто» і частково центральна частина Запоріжжя уздовж проспекту Соборного);

«Старий Олександрівськ»;

культурна спадщина менонітів та деякі інші.

До оглядових екскурсій містом включено відвідування музеїв, серед яких: Запорізький обласний краєзнавчий музей, Запорізький обласний художній музей, приватний Музей історії зброї (найбільша в Україні експозиція, представлена для загального огляду, яка має понад 2000 одиниць холодної та вогнепальної зброї), Музей раритетних автомобілів «Фаетон» (найбільша в Україні приватна колекція автомобілів, відкрита для огляду), Музей техніки В.Богуслаєва, Музей кераміки та інші.

У 2017 році розпочав роботу новий Музей конструктивізму. Всього у місті налічується більше 30 музейних закладів, включно з музеями провідних

промислових підприємств, навчальних закладів міста, які діють на громадських засадах, та приватними експозиціями. Промоційну діяльність більшості музеїв слід вважати незадовільною.

Театральні та концертні заклади міста, як вважається, не мають істотного впливу на формування туристичних потоків та екскурсійну діяльність. За винятком декількох творчих подій і фахових конкурсів національного та міжнародного рівнів, що відбуваються протягом року, їхніми відвідувачами є, переважно, мешканці міста. Серед найбільших закладів: Академічний музично-драматичний театр ім. Магара; Концертний зал ім.Глінки (обласна філармонія); Муніципальній театр-лабораторія «VIE», Запорізький обласний театр ляльок, Театр молоді, ПК «Дніпроспецсталь».

Серед виставкових залів міста найвідомішими є: виставковий зал Запорізької організації Спілки художників України – найбільша за площею художня експозиція міста; виставковий зал Запорізького відділення спілки фотохудожників України; Галерея сучасного мистецтва Ю.Баранніка (колишня галерея «Lenin») та інші.

Виставковий центр "Козак-Палац" Запорізької торгово-промислової палати є одним з найбільших виставкових павільйонів такого класу в Україні. Загальна площа центру – близько 9 тис.кв.м. ВЦ «Козак-Палац» – місце проведення щорічних інвестиційних і бізнес-форумів, виставок, конференцій та інших заходів. Наразі цей виставковий центр є одним базових об’єктів для розвитку ділового та подієвого туризму в Запоріжжі.

Напрямок «Подієвий туризм» представлено низкою різних за тематикою культурно-туристичних заходів на різних локаціях міста. Окремі з них мають потенціал для перетворення на події національного та регіонального значення (міські та обласні заходи з нагоди традиційних народних і козацьких свят на о.Хортиця, Покровський ярмарок та деякі інші). Разом з тим низький рівень промоції цих подій і недостатньо ефективна організаційна діяльність призводять до того, що великою популярністю серед туристів вони наразі не користуються.

Найбільшими фестивалями, організацією яких опікується Департамент культури і туризму Запорізької міської ради, є:

- Міжнародний фестиваль дитячого та юнацького виконавського мистецтва “Акорди Хортиці”;
- Фестиваль вітчизняного кіно “Запорізька синерама”;
- Всеукраїнський мистецький пленер “Хортиця крізь віки”;
- Міжнародний джазовий фестиваль “Запорізький джем”;
- Відкритий театральний фестиваль “Золота Хортиця”;
- Всеукраїнський фестиваль гончарного мистецтва “Гончарі на Хортиці”;
- Міжнародний фестиваль козацьких бойових та традиційних мистецтв "Спас" та інші.

Запоріжжя має можливості розвитку подієвого туризму також у спортивній сфері, зокрема з використанням таких ресурсів:

1. Наявність кількох команд майстрів у вищих національних лігах (футзал, гандбол, волейбол, баскетбол та ін.), серед них такі, що регулярно посідають чемпіонські та призові місця, є учасниками міжнародних турнірів.

2. Розташування у місті сучасного футбольного стадіону, критого легкоатлетичного манежу (перебуває на реконструкції), гребного каналу з довжиною води, що відповідає олімпійським стандартам (канал підлягає реконструкції та відновленню), палацу для зимових та ігрових видів спорту (перебуває на реконструкції) та інших об'єктів спортивної інфраструктури.

3. Ріка Дніпро, яка може стати місцем проведення змагань з парусного та інших водних видів спорту.

4. Проспект Соборний та Набережна магістраль, місце розташування і довжина яких потенційно дозволяють проводити марафонські змагання, велопробіги та інші масові спортивно-оздоровчі заходи.

5. Наявність на околицях міста територій, придатних до облаштування сучасних трас для проведення авто- і мотокросів та інших змагань з видовищних та екстремальних видів спорту.

6. Острів Хортиця, унікальні природні ландшафти якого пристосовані для проведення заходів зі спортивного туризму, скелелазіння тощо.

Запоріжжя має декілька популярних об'єктів для сімейного та дитячого відпочинку:

Запорізька дитяча залізниця, довжина якої становить близько 9 км, є найбільшою та найвідвідуванішою в Україні. Тут розміщуються також невеликий зоопарк, акваріум, зимовий сад і тераріум, діють дитячі гуртки; Запорізький міський дитячий ботанічний сад (створений у 1958 р.) – єдиний в Україні заклад такого типу – налічує близько 3 тис. різновидів рослин, сад займає площу 12 га;

Центральний парк культури і відпочинку "Дубовий гай" – головний парк м. Запоріжжя, де регулярно проводяться заходи, які користуються попитом переважно серед мешканців міста й області. Загальна площа парку становить 57 га. Наразі розробляється проект масштабної реконструкції парку та прилеглої території.

Промисловий (індустріальний) туризм – новий для міста напрямок розвитку туристичної галузі. Потенційно цікавими і привабливими для різних категорій туристів, а також для мешканців міста є підприємства, які мають унікальні технологічні процеси та непересічну історію («Запоріжсталь», «Дніпроспецсталь», «Мотор-Січ», «АвтоЗАЗ» та інші). Найбільші підприємства міста мають власні музеї, які можуть бути об'єднані в єдиний музейний та екскурсійний комплекс («Дніпрокомбінат XXI», «Парк індустріального періоду» тощо). Заслуговують на увагу колишні промислові території та об'єкти, що виведені з експлуатації. Частина таких об'єктів знаходиться у зручних і доступних для відвідування місцях. Вони можуть бути використані

безпосередньо як індустріальна спадщина, для проведення екскурсій, організації різних креативних заходів, фестивалів і змагань з екстремальних видів спорту тощо або ревіталізовані та пристосовані під інші громадські (зокрема туристичні) потреби.

Додатковим джерелом залучення туристів до міста є транзитні туристичні потоки на Азовське та (частково) Чорноморське узбережжя, а також різні категорії туристів, які перебувають там на санаторно-курортному відпочинку. За оцінками експертів, кількість туристів, які щорічно проїжджають через Запоріжжя залізничним, автобусним, автомобільним транспортом становить не менше 1 млн. осіб. Отже, власний потенціал міста у сфері розвитку туризму може бути доповнений та розвинений на засадах партнерства з туристичними організаціями та іншими представниками індустрії гостинності, які діють на території Запорізької області, сусідніх регіонів та країн.

Туристична інфраструктура міста характеризується наступними показниками.

Туристичні послуги у м. Запоріжжя (за даними звіту за формою 1-ТУР на початок 2016 р.) надають 52 суб'єкти туристичної діяльності, серед них: туроператорів – 7, турагентів – 45, які зареєстровані у місті. Більшість з них надають послуги виключно з виїзного туризму. Форми статистичної звітності не дають реального уявлення про обсяги наданих послуг та кількість туристів, які відвідують Запоріжжя. Кількість туристів та екскурсантів, які в'їжджають до Запоріжжя, користуючись послугами туристичних фірм чи самостійно, наразі не обліковується. Систематичні спостереження, цільові статистичні, соціологічні або маркетингові дослідження у цьому напрямку фактично не проводились.

Станом на 2016 р., за даними Головного управління статистики у Запорізькій області, в місті офіційно налічувалось 16 готелів і хостелів різного рівня комфортності, які мають близько 1000 номерів (1500 ліжко-місць). Ще близько 2000 місць, за оцінками експертів, можуть запропонувати для розміщення туристів власники приватного житла. Крім того, на території Запоріжжя працюють близько 20 санаторіїв-профілакторіїв та інших закладів тимчасового розміщення, переважно відомчих.

Інформація щодо засобів розміщення у м. Запоріжжя на 2016 р.

	Кількість	Номерний фонд	Місткість
Фізичні особи-підприємці	8	458	634
Юридичні особи	8	551	872
РАЗОМ	16	1009	1506

Найбільшим є готель «Інтурист» (230 номерів), розташований на центральній площі міста (пл.Фестивальна), який має категорію «4 зірки». Реконструйований готель «Театральний» має 109 номерів і відповідає стандарту «3 зірки». Готель розташований у старій частині міста (територія «Старого Олександрівська»). Найновіший готель «Khortitsa Palace» має 164 номери і знаходиться в районі Набережної магістралі. Серед відомих міжнародних готельних мереж у Запоріжжі представлений готель «Reikartz Hotels & Resorts» («Рейкарц»), який має 43 номери. Цей готель також розташований на Набережній магістралі. Колишній готель «Дніпро» (близько 140 номерів), розташований у центральній частині міста, перебуває в стані реконструкції і наразі виставлений на продаж. На території міста працюють 7 хостелів, найбільшим серед яких є «DREAM-Hostel Запоріжжя» (відкритий у 2016 році), що входить до міжнародної мережі. Він має 10 номерів, 54 місця.

У місті зареєстровано близько 1500 суб'єктів підприємницької діяльності, юридичних та фізичних осіб, які надають послуги громадського харчування (ресторани, кафе, бари та ін.). Фактично діючих об'єктів громадського харчування – близько 600. Місцева кухня та особливі гастрономічні традиції Запоріжжя представлені незначною мірою, за винятком окремих тематичних закладів.

На території Запоріжжя розташовані декілька пунктів масової зупинки туристичних екскурсій та оглядових майданчиків, серед них: на о.Хортиця в районі Музею історії Запорозького козацтва, на пл.Запорізькій з видом на ДніпроГЕС (верхній і нижній б'єф) та о.Хортицю, на пл.Маяковського (для огляду центральної частини міста). Зазначені об'єкти не відповідають сучасним вимогам, недостатньо облаштовані і мають низьку пропускну здатність.

При обласному краєзнавчому музеї у 2008 р. було відкрито Запорізький обласний туристично-інформаційний центр (ЗОТІЦ). Власні інформаційно-туристичні центри мають також Національний заповідник «Хортиця», Музей історії Запорозького козацтва, Історико-культурний комплекс «Запорозька Січ». У 2017 році розпочались роботи щодо облаштування міського ТІЦ.

Запоріжжя має міжнародний аеропорт, 2 залізничних вокзали, 3 автостанції, мережу залізничних та автошляхів, 2 річкові порти та причали в межах міста. Рівень їхнього технічного оснащення та інформаційного забезпечення, використання інформаційних технологій у транспортно-логістичній системі міста для цілей розвитку туризму є недостатніми. Можливості ріки Дніпро, як транспортної артерії й окремої туристичної атракції, використовуються неповною мірою. Сучасна велосипедна інфраструктура у місті відсутня.

Публічні простори міста (парки, сквери, площі, бульвари тощо) наразі з різних причин здебільшого не пристосовані до прийому та обслуговування значної кількості туристів. Загальний благоустрій міста, виходячи з пріоритетних цілей розвитку туристичної сфери міста, останнім часом дещо покращився, але в цілому перебуває на низькому рівні. Системний підхід до

формування і розвитку публічних просторів, забезпечення їх муніципальними послугами, інформаційними і технічними сервісами – відсутній.

Загальна інформаційна підтримка туристичної галузі, представленість та промоція у мережі Інтернет туристичних об'єктів міста і туристично-привабливих подій є на цей час також низькими й недостатньо ефективними у порівнянні з багатьма іншими містами України.

Водночас протягом 2017 року були виділені кошти на створення єдиного туристичного порталу міста. Сайт був презентований та офіційно розпочав свою роботу 16 листопада 2017 р.

Представники туристичної галузі Запоріжжя та профільного управління міської ради беруть участь у тематичних виставкових, презентаційних та інших заходах. Зокрема, протягом 2016-2017 рр. Запоріжжя було представлене на таких туристичних заходах:

засідання ради туристичних міст та регіонів України та Туристичний бізнес-форум у м.Одесса;

засідання Ради туристичних міст та регіонів України у м.Збараж Тернопільської обл.;

23-тя Міжнародна виставка Uitt-2017 «Україна – подорожі та туризм» (Київ);

Туристична виставка «Харківщина: туристичні відкриття» у м.Харків;

Спеціалізована виставка туристичних послуг і товарів «Ярмарок подорожей» у м. Запоріжжя;

Запорізький туристичний бізнес-форум (листопад 2017 р.) та інші.

Отже, за умови покращення стану довкілля, безпеки, комфорту і загального іміджу міста, системного підходу до управління розвитком туристичної сфери та комплексного благоустрою територій, розробки та промоції конкурентоспроможних туристичних продуктів, організації протягом року низки туристично-привабливих подій національного рівня, розширення міжгалузевої, міжрегіональної та міжнародної співпраці місто Запоріжжя має можливості зміцнити та ефективно реалізувати наявний туристичний потенціал.

2. Проблеми, на вирішення яких спрямована програма.

2.1. Основними проблемними питаннями, на вирішення яких спрямована дана Програма, є такі:

- відсутність у Запоріжжя іміджу цікавого, сучасного, гостинного, туристично-привабливого міста на тлі високого «антирейтингу» і переважно негативної представленості у відкритому інформаційному просторі (екологічні проблеми, високий рівень корупції і злочинності, непрозорість діяльності влади тощо);

- слабка інформаційна підтримка туристичної галузі, відсутність або обмеженість представленості Запоріжжя на провідних галузевих діджитал-платформах (національних і міжнародних); низька якість та неактуальність наявної інформації;
- неефективне використання сучасних інформаційних технологій для розвитку і промоції міста, внутрішніх і зовнішніх комунікацій, муніципального маркетингу;
- низький рівень використання туристичного потенціалу міста у сфері пізнавального туризму на основі культурної багатоманітності та історичної унікальності;
- неефективне використання промислового комплексу, індустріальної спадщини міста та об'єктів інфраструктури для розвитку інноваційних напрямів, зокрема, індустріального та ділового туризму;
- відсутність туристично-привабливих подій національного та міжнародного рівнів, які відбуваються на регулярній основі, зі сформованим попитом, маркетинговою, фінансовою та іншою ресурсною підтримкою;
- відносно низька якість комерційних та муніципальних послуг, пов'язаних з розвитком туризму та індустрії гостинності (рівень сервісу в транспорті, готелях, закладах харчування, на туристичних об'єктах, підтримання чистоти у громадських місцях, управління ТПВ тощо);
- незадовільний стан транспортної і туристичної інфраструктури міста, недостатність місць розміщення середньої та нижньої цінової категорії (готелів «2-3 зірки», хостелів, мотелів).

2.2. Наявність визначених вище проблем обмовлена такими причинами та факторами впливу:

- низький рівень муніципального менеджменту та впровадження сучасних управлінських технологій у діяльності органів місцевого самоврядування, а також серед суб'єктів надання туристичних і суміжних послуг;
- відсутність ідеології та системного підходу до просторового планування і благоустрою, муніципального маркетингу, управління туристичною галуззю міста;
- відсутність ефективної, системної співпраці з національними та міжнародними інституціями у сфері розвитку туризму та індустрії гостинності;
- невикористання можливостей горизонтальної співпраці з громадами регіону, іншими містами і регіонами України, а також потенціалу міжнародної співпраці (міста-побратими та ін.) для реалізації спільних проектів щодо розвитку індустрії гостинності і залучення туристів;
- недостатнє фінансування заходів, пов'язаних з розвитком туристичної галузі міста, для створення атмосфери гостинності і комфорту, утримання туристичних об'єктів, організації та підтримки туристично-привабливих подій;

- низька зацікавленість зовнішніх інвесторів у розвитку індустрії гостинності Запоріжжя, відсутність місцевих системних інвесторів й розвинутого бізнес-середовища;
- слабке використання позабюджетних ресурсних можливостей для розвитку туристичної галузі й індустрії гостинності міста в цілому, зокрема фінансових (гранти, спонсори), кадрових, технічних та інших;
- відсутність сучасних (новозбудованих) туристично-привабливих об'єктів у сфері розваг, рекреації, активного відпочинку, культурного дозвілля; здебільшого незадовільний стан наявних об'єктів і територій (парків, стадіонів, інших публічних просторів);
- відсутність місцевих стандартів якості муніципальних і комерційних послуг, які надаються гостям і мешканцям міста; невибагливість мешканців міста щодо якості послуг;
- невисокий рівень національного та місцевого патріотизму, притаманний значній частині мешканців міста, низький рівень культурно-естетичного виховання, самоорганізації та відповідальності;
- низький рівень обізнаності місцевої громади щодо культурно-історичної спадщини, природної унікальності і туристичного потенціалу Запоріжжя;
- відсутність сталих традицій змістовного, цікавого, розвиваючого дозвілля у мешканців міста, зокрема молоді та підлітків; недостатність пропаганди духовних і культурних цінностей, здорового способу життя, особистісного розвитку;
- недостатня активність та участь громади міста у стимулюванні процесів економічного, культурного розвитку, забезпечення екологічної і громадської безпеки;
- відсутність конструктивного міжсекторного діалогу, громадського моніторингу та об'єктивної публічної оцінки результатів ухвалення і реалізації управлінських рішень у різних сферах життєдіяльності міста;
- відсутність ефективної внутрішньої співпраці між суб'єктами індустрії гостинності, громадою і місцевою владою; слабка інтеграція та кооперація різних галузей бізнесу, відсутність сталих партнерств, активно діючих бізнес-асоціацій і кластерної взаємодії;
- недостатній рівень кваліфікації значної частини службовців органів місцевого самоврядування у питаннях стратегічного планування і розвитку, проектного менеджменту, моніторингу та оцінювання, використання сучасних інформаційних технологій та ін.;
- низький рівень підготовки кадрів для індустрії гостинності, відсутність у місті спеціалізованих вищих навчальних закладів (відкриті 3 факультети в непрофільних вишах); відсутність якісних програм перепідготовки персоналу та механізму залучення кваліфікованих кадрів до індустрії гостинності з інших регіонів України;
- недостатнє використання можливостей муніципальних і комерційних діджитал-платформ для промоції та продажу туристичних продуктів,

підвищення туристичної привабливості міста; низький рівень залучення соціальних мереж, електронних сервісів, інших інструментів у сфері інформаційних технологій для надання туристичних і супутніх послуг.

2.3. Для вирішення визначених проблем будуть використані сильні сторони та конкурентні переваги Запоріжжя:

1. Наявність унікальної культурно-історичної спадщини.
2. Наявність загальновідомих потенційно брендових об’єктів та культурно-історичних явищ (о. Хортиця, р. Дніпро, ДніпроГЕС, Запорозьке козацтво, культура менонітів та ін.).
3. Відносно вигідне транспортно-логістичне розташування міста, доступність міста за всіма видами транспорту, включно з річковим.
4. Значний транзитний туристичний потік до узбережжя Азовського і Чорного морів.
5. Наявність відомих туристичних об’єктів, курортних та рекреаційних ресурсів на території області.
6. Можливість розвитку декількох напрямів і форм туризму за різнобічною тематикою і для різних категорій споживачів (пізнавальний, подієвий, індустріальний, спортивно-оздоровчий, екстремальний, діловий та ін.).
7. Історично сформована багатокультурність (поліетнічність) регіону, мовна і культурна толерантність, наявність культурних і ділових зв’язків з багатьма регіонами і країнами світу.
8. Внутрішній попит мешканців на послуги місцевого туризму та екскурсійної діяльності, послуги суб’єктів індустрії гостинності та інші.

3. Пріоритетні напрями, цілі та завдання.

3.1. Базовими тематичними напрямами розвитку туристичної галузі Запоріжжя, згідно з узгодженою Концепцією «Запоріжжя туристичне 7х7», є:

1. Культурно-пізнавальний туризм, основою якого є історичні віхи розвитку міста, архітектурна та інша культурна спадщина, а також етнокультурна багатоманітність Запоріжжя.
2. Подієвий туризм, що передбачає організацію та проведення щорічно кількох заходів національного і міжнародного рівнів розважального, пізнавального, спортивного, комерційного та іншого спрямування.
3. Промисловий (індустріальний) туризм, орієнтований на ефективне використання специфічної індустріальної спадщини Запоріжжя, а також різних галузей промисловості, що історично сформувались як основа сучасної економіки міста.

4. Сакральний туризм, пов'язаний з відвідуванням острова Хортиця (культові, обрядові та релігійні пам’ятки різних епох), храмів різних релігійних конфесій, «місць сили» та інших тематичних об’єктів.

5. Рекреаційний (природно-пізнавальний) туризм на основі природних ресурсів, які має острів Хортиця, узбережжя Дніпра та Дніпровські плавні, інші природні території у межах і на околицях міста.

6. Відродження та популяризація унікальних традицій Запорозького козацтва (Музей історії Запорозького козацтва, школа бойового козацького мистецтва “Спас”, Історико-культурний комплекс “Запорозька Січ”, кінний театр “Запорозькі козаки” та інші атракції).

7. Видовий напрямок, який передбачає використання штучних і природних оглядових майданчиків для ознайомлення з панорамами міста, природними об’єктами, проведення творчих пленерів, ленд-артів, інших мистецьких заходів, створення професійної та аматорської фото-відеопродукції тощо.

3.2. Загальна мета програми:

Формування сталого в’їзного туристичного потоку до Запоріжжя шляхом підвищення спроможності щодо виробництва, просування, реалізації туристичних продуктів, організації цікавих подій для туристів, гостей та мешканців міста, розвитку партнерських стосунків між бізнесом, громадою і владою, створення та промоції локальної туристичної дестинації.

3.3. Цілі програми:

1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя із залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.

2. Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.

3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.

4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.

5. Формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.

6. Розбудова міської, туристичної та супутньої інфраструктури, орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.

3.4. На досягнення визначених цілей за відповідними тематичними напрямами розвитку туризму спрямоване виконання таких завдань програми:

Цілі	Завдання
1. Створення системи управлін-ня туристичною сферою міста Запоріжжя із залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.	1.1. Сформувати організаційну структуру для управління реалізацією Програми, забезпечити ефективну взаємодію її учасників.
	1.2. Систематизувати інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності міста, забезпечити підтримання реєстрів і баз даних в актуальному стані.
	1.3. Впровадити статистичні та маркетингові дослідження, створити систему моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми.
	1.4. Підвищити кваліфікацію керівників і фахівців установ, організацій, підприємств, які залучені до виконання Програми, покращити якість управління реалізацією проектів і заходів з розвитку туризму.
2. Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.	2.1. Впровадити базові компоненти муніципального маркетингу, спрямовані на формування позитивного образу міста та посилення конкурентоспроможності серед туристичних міст і регіонів України.
	2.2. Підвищити результативність участі представників Запоріжжя у регіональних, національних та міжнародних об’єднаннях, асоціаціях, партнерських організаціях (угодах), робочих і дорадчих органах, які мають вплив на формування іміджу міста, розвиток туризму та індустрії гостинності.
	2.3. Розширити співпрацю з місцевими і національними ЗМІ щодо висвітлення подій у туристичній, культурній, освітній та інших сферах розвитку міста.
	2.4. Запровадити регулярні іміджеві, культурно-просвітницькі, промоційні заходи Запоріжжя в інших містах і регіонах України, забезпечити їхню фінансову, організаційно-технічну, інформаційну та іншу ресурсну підтримку.
	2.5. Створити умови для широкого використання сучасних інформаційних сервісів під час перебування у Запоріжжі туристів та відвідувачів публічних заходів.

3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.	3.1. Створити туристичний кластер Запоріжжя за участі представників бізнесу, громадських об'єднань, комунальних служб, інших зацікавлених сторін.
	3.2. Оптимізувати систему надання адміністративних послуг з урахуванням потреб і запитів суб'єктів туристичної діяльності та індустрії гостинності.
	3.3. Організувати проведення у Запоріжжі щорічних бізнес-форумів, конференцій та інших заходів для розвитку партнерських відносин у сфері туризму.
	3.4. Створити механізм надання методичної, організаційної, технічної, інформаційної підтримки проектів і заходів щодо розвитку туризму й індустрії гостинності, які реалізуються підприємцями, громадськими об'єднаннями та ініціативними групами.
	3.5. Збільшити обсяги надходження фінансових коштів з альтернативних джерел для проектів і заходів, спрямованих на залучення туристів.
4. Розроблення та промоція конкурентоспро-можних туристичних продуктів.	4.1. Створити і забезпечити періодичне оновлення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, орієнтованих на різні цільові аудиторії, згідно з «Концепцією 7 х 7».
	4.2. Забезпечити наявність актуальної інформації про туристично-привабливі об'єкти та події Запоріжжя на провідних тематичних та інформаційних сайтах, веб-ресурсах суб'єктів туристичної діяльності.
	4.3. Організувати регулярну участь представників міста, туристичного бізнесу та індустрії гостинності у фахових, виставкових, інших ділових і промоційних заходах на національному та міжнародному рівнях.
	4.4. Розробити і поширити спеціалізовані мобільні застосунки (додатки) та інші інформаційні сервіси на популярних діджитал-платформах для туристів, гостей і мешканців міста.
	4.5. Підвищити ефективність промоції об'єктів туризму та індустрії гостинності, туристично-привабливих подій через виробництво і поширення

	поліграфічної, сувенірної та іншої пам’ятної продукції.
5. Формування атмосфери гостинності комфорту для споживачів туристични продуктів.	5.1. Затвердити і забезпечити виконання нових правил благоустрою міста, організації та утримання публічних просторів, проведення муніципальних і комерційних заходів, які орієнтовані на збільшення туристичного потоку.
	5.2. Виконати поточний благоустрій, забезпечити утримання і якісне комунальне обслуговування територій та об’єктів пріоритетного розвитку туризму.
	5.3. Підвищити транспортно-логістичну доступність Запоріжжя і туристичних об’єктів за всіма видами публічного і приватного транспорту з урахуванням специфічних потреб різних соціально-гендерних груп, забезпечити необхідну інформаційну і технічну підтримку.
	5.4. Впровадити просвітницьку та навчально-виховну роботу серед дітей, підлітків і молоді, спрямовану на формування емпатії, поваги, партнерства, емоційно комфортного та фізично безпечного середовища, місцевого патріотизму, любові до рідного міста.
	5.5. Створити систему підготовки кадрів та безперервного підвищення кваліфікації в індустрії гостинності міста, супутніх видах підприємництва і громадської діяльності.
	5.6. Посилити спроможність комунальних закладів культури і соціальної сфери щодо залучення та обслуговування туристів з різних цільових груп.
	5.7. Підвищити якість організації, промоції та програмного наповнення загальноміських і локальних заходів, які ініційовані чи проводяться за підтримки міської ради, комунальних установ, закладів, підприємств.
6. Розбудова міської туристичної та супутньої інфраструктури,	6.1. Провести спільно з власниками об’єктів й іншими зацікавленими сторонами інвентаризацію наявних об’єктів інфраструктури, оцінити ресурсний потенціал, визначитись з можливістю їх використання, перепрофілювання, ревіталізації.

орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.	6.2. Забезпечити першочергове будівництво та ремонт під'їзних і внутрішніх шляхів, велодоріжок, тротуарів, зупинкових комплексів, автостоянок та інших об'єктів дорожньої інфраструктури на територіях пріоритетного розвитку туризму.
	6.3. Розпочати відновлення та подальше формування транспортної інфраструктури на р.Дніпро для розвитку туристично-екскурсійної діяльності, організації спортивних і розважальних заходів.
	6.4. Стимулювати розвиток закладів харчування з національною та регіональною кухнею, створення й облаштування відкритих майданчиків для проведення тематичних гастрономічних заходів.
	6.5. Збільшити кількість міні-готелів, хостелів, мотелів та інших місць розміщення нижньої цінової категорії, підвищити якість надання послуг.
	6.6. Впровадити інноваційні проекти у сфері урбаністики, архітектури та будівництва, вуличного дизайну, розвитку транспортної мережі, сучасних концертних, фестивальних і комунікаційних платформ, спортивних майданчиків, спорудження (ревіталізації) інших інфраструктурних об'єктів.

3.5. Пріоритетними ринками для розміщення реклами і просування туристичних продуктів з метою залучення цільових груп туристів до міста Запоріжжя на період дії цієї Програми є:

1. Міста Київ, Харків, Дніпро та Львів (як найбільше місто на Заході України, провідний транспортно-логістичний та інформаційний центр регіону); цільові групи – студентська та учнівська молодь, сім'ї з дітьми молодшого і середнього шкільного віку, представники старшого покоління та інші категорії туристів, яких цікавить історія і сучасність індустріальних міст Сходу України, історія Запорозького козацтва, археологічні та сакральні пам'ятки різних часів, фестивальні та інші заходи подієвого туризму.

2. Санаторно-курортні та інші туристичні об'єкти, розташовані на узбережжі Азовського моря (переважно в межах Запорізької і Херсонської областей) та Чорного моря (в межах Херсонської області), включно з діджитал-платформами, якими користуються відповідні категорії туристів – для організації відвідування Запоріжжя з екскурсійною і туристичною метою

особами, які відпочивають на морському узбережжі, а також для більш ефективного використання транзитних потоків як джерела залучення туристів.

3. Міста Запорізької і Дніпропетровської областей чисельністю від 30 тис.мешканців, з якими є пряме транспортне сполучення і які знаходяться переважно в межах 2-3-х годинної транспортної доступності (Бердянськ, Енергодар, Кривий Ріг, Марганець, Мелітополь, Нікополь, Новомосковськ та інші).

4. Використання діджитал-платформ, відповідних інформаційних каналів для залучення окремих цільових груп туристів з інших країн:

Туреччина – діловий, культурно-пізнавальний, індустріальний туризм, наявність прямих авіарейсів, пов'язаність історії Запорозького краю з історією Туреччини на різних етапах розвитку держави;

Канада – спільнота менонітів, українська діаспора (переважно м.Торонто і провінція Онтаріо), наявність численних міждержавних угод та програм співробітництва, у т.ч. у культурній сфері;

Німеччина – ділові й культурні зв'язки з Магдебургом і Оберхаузеном (міста-побратими Запоріжжя), архітектурна спадщина конструктивізму (зв'язки з німецькою архітектурною школою «Баухаус»), німецькі колоністи XVIII-XIX ст.ст. на території сучасного Запоріжжя та ін.

3.6. Пріоритетними тематичними напрямами для створення і просування туристичних продуктів протягом 2018-2020 рр. визначаються наступні:

1) культурно-пізнавальний туризм (о.Хортиця – як сакральний та природний об'єкт, історія і традиції Запорозького козацтва, культурна спадщина менонітів, архітектурна та інша культурна спадщина 30-50-х років ХХ століття, музейні експозиції та ін.);

2) подієвий туризм (етнографічні та козацькі свята на о.Хортиця, Покровський ярмарок, гастрономічні фестивалі, масові спортивні змагання тощо);

3) індустріальний туризм (першочергово – на базі діючих промислових об'єктів та музеїв запорізьких підприємств, включно з ДніпроГЕС).

3.7. Детальний аналіз перспективних ринків, сегментація споживачів, визначення цільових груп, формування та вибір каналів і засобів просування конкретних туристичних продуктів здійснюватимуться на основі відповідних експертних і маркетингових досліджень.

4. Механізм реалізації і план дій.

4.1. Для управління виконанням Програми створюється організаційна структура, яка складається з трьох рівнів.

Перший рівень:

- Координаційна рада з розвитку туризму та рекреації (далі за текстом – Координаційна рада);

- Експертна рада з питань туризму (далі за текстом – Експертна рада).

Другий рівень:

- Департамент культури і туризму Запорізької міської ради в особі директора департаменту;

- Управління туризму у складі Департаменту культури і туризму (далі за текстом – Управління туризму).

Третій рівень:

- інші структурні підрозділи Запорізької міської ради, комунальні підприємства, заклади та установи, громадські об'єднання та інші суб'єкти господарської діяльності, які є відповідальними виконавцями або співвиконавцями окремих проектів і заходів Програми.

4.2. Координаційна рада є консультативно-дорадчим органом при міському голові. Координаційна рада забезпечує загальну координацію роботи з виконання Програми, сприяє ефективній взаємодії відповідальних виконавців проектів і заходів, організує проведення поточного моніторингу виконання Програми.

4.3. До складу Координаційної ради можуть входити міський голова та заступники міського голови, представники депутатських комісій Запорізької міської ради, члени виконавчого комітету, керівники та фахівці Департаменту культури і туризму, інших структурних підрозділів, діяльність яких пов'язана з виконанням окремих проектів (заходів) Програми, а також представники громадських об'єднань, туристичного бізнесу та індустрії гостинності. Загальна кількість членів Координаційної ради не повинна перевищувати 20 осіб.

4.4. Координаційна рада:

- розробляє рекомендації і доручення щодо виконання Програми, окремих проектів і заходів;
- аналізує хід виконання Програми, результати виконання рекомендацій і доручень Координаційної ради;
- ініціює розгляд та ухвалює рекомендації щодо вирішення проблемних питань, пов'язаних з виконанням Програми;
- розробляє пропозиції щодо необхідності внесення змін і доповнень до Програми і подає їх на розгляд міському голові, профільному заступнику міського голови, директору департаменту культури і туризму;
- затверджує Положення про моніторинг та оцінку результатів виконання Програми;
- створює з числа членів Координаційної ради Моніторинговий комітет та визначає його персональний склад;
- розглядає і затверджує звіти про моніторинг;
- розглядає звіти про оцінку результатів виконання Програми та може вносити пропозиції щодо їх доопрацювання;
- виконує робочі доручення міського голови (заступників міського голови);

- у межах своєї компетенції вирішує інші робочі питання, визначенні Положенням про Координаційну раду.

4.5. Всі інші питання діяльності Координаційної ради, зокрема внутрішня організаційна структура, періодичність та порядок проведення засідань, порядок ухвалення рішень визначаються Положенням про Координаційну раду.

Персональний склад Координаційної ради та відповідне Положення затверджуються міським головою.

4.6. Експертна рада з питань туризму створюється при міському голові Запоріжжя (профільному заступнику міського голови) як консультативно-дорадчий орган.

Персональний склад Експертної ради визначається розпорядженням міського голови чи іншим розпорядчим (протокольним) документом у відповідності з чинним законодавством та внутрішніми регламентами Запорізької міської ради.

Члени Експертної ради виконують свої функції на громадських засадах.

4.7. Експертна рада:

- аналізує досвід реалізації аналогічних програм в інших регіонах і містах України, подає пропозиції та рекомендації щодо його врахування; аналізує міжнародний досвід розвитку туристичних дестинацій;
- подає на розгляд міському голові (профільному заступнику міського голови) пропозиції щодо пріоритетних напрямів, цілей і завдань розвитку туризму та індустрії гостинності, підвищення ефективності виконання проектів і заходів, визначених Програмою;
- сприяє у вирішенні проблемних питань виконання Програми шляхом підготовки аналітичних звітів, експертних висновків і рекомендацій, зокрема із залученням інших фахівців чи організацій у встановленому порядку;
- здійснює оцінювання результатів виконання Програми (щорічні та підсумкове) у відповідності з Положенням про моніторинг та оцінювання;
- вносить міському голові (профільному заступнику міського голови) пропозиції щодо організації роботи з оцінювання, корегування переліку індикаторів (показників), за якими здійснюється оцінювання;
- за результатами щорічного оцінювання вносить пропозиції щодо необхідності внесення змін (доповнень) до Програми;
- виконує робочі доручення міського голови (профільного заступника міського голови).

4.8. Засідання Експертної ради відбуваються не рідше 1 разу на півріччя. Рішення на засіданнях Експертної ради ухвалюються шляхом консенсусу.

За необхідності за дорученням міського голови (профільного заступника міського голови) розробляється і затверджується положення про Експертну раду.

4.9. Директор департаменту культури і туризму є розпорядником бюджетних коштів, передбачених для виконання Програми, та несе загальну відповідальність за її виконання згідно з чинним законодавством і внутрішніми регламентами Запорізької міської ради.

4.10. Управління туризму є головним виконавцем Програми. Управління туризму діє згідно з компетенцією та у відповідності з функціями, правами і обов'язками, які визначені у положенні про управління.

4.11. Інші структурні підрозділи Запорізької міської ради, комунальні підприємства, заклади та установи, громадські об'єднання та інші суб'єкти господарської діяльності можуть бути визначені відповідальними виконавцями або співвиконавцями окремих проектів і заходів Програми.

4.12. Виконання Програми відбувається переважно за проектним принципом, за винятком цільових заходів та іншої діяльності, яка потребує окремого фінансування чи іншої додаткової ресурсної підтримки у відповідності з Програмою.

4.13. Для досягнення цілей та виконання завдань Програми затверджується План дій, в якому зазначаються: цілі та завдання, згідно з якими впроваджуються відповідні проекти чи заходи, відповідальний виконавець, час початку і завершення виконання проекту (заходу), обсяг необхідного фінансування – за роками та джерелами надходження коштів, основні очікувані результати виконання **(Додаток 1).**

4.14. Виконання Програми тягне за собою необхідність внесення змін до інших муніципальних програм в частині, що може мати вплив на досягнення цілей, виконання завдань цієї Програми або на умови та результати реалізації окремих проектів і заходів, визначених Планом дій. Відповідні муніципальні програми повинні узгоджуватись з цією Програмою, враховувати стратегічні пріоритети розвитку міста, забезпечувати комплексний підхід до розвитку туристичної галузі, планування, дизайну і функціонування публічних просторів, створення та обслуговування об'єктів інфраструктури, організації і проведення публічних заходів тощо.

4.15. З урахуванням даних моніторингу, проміжного оцінювання результатів виконання Програми, виконання інших муніципальних програм, зміни чинного законодавства, макроекономічних показників, умов фінансування та інших факторів План дій, зміст, послідовність виконання та обсяг фінансування відповідних проектів чи заходів можуть бути переглянуті згідно із загальною процедурою внесення змін і доповнень до муніципальних програм, затверджених Запорізькою міською радою.

4.16. У разі відмови чи неможливості участі у виконанні проектів (заходів) Програми окремих відповідальних виконавців, зокрема, якщо їх залучення відбувається «за згодою», у разі реорганізації чи припинення діяльності та в інших випадках, рішення щодо доцільності та можливості подальшого виконання відповідних завдань, проектів чи заходів ухвалюється на основі обґрунтованої доповідної записки директора Департаменту культури і туризму Запорізької міської ради.

5. Ресурси, необхідні для виконання програми.

5.1. Виконання Програми забезпечується шляхом фінансування відповідних проектів і заходів з альтернативних джерел, зокрема за рахунок коштів місцевого бюджету, субвенцій з Державного бюджету України (у випадках, передбачених законодавством), проектів міжнародної технічної допомоги, грантових та інших благодійних програм, які діють в Україні, власних коштів відповідальних виконавців (співвиконавців) Програми та ін.

5.2. Відповідальні виконавці Програми можуть використовувати власні кадрові, матеріально-технічні, інформаційні ресурси або залучати додаткові ресурси на договірних засадах у відповідності з чинним законодавством.

5.3. Обсяг і джерела фінансування, необхідного для виконання проектів і заходів, передбачених Програмою, визначені Планом дій та відповідними додатками до Програми.

5.4. У разі, якщо у відповідних графах Плану дій вказано, що проект чи захід не потребують фінансування, це означає, що витрати на його виконання покриваються за рахунок поточного фінансування на утримання відповідальних виконавців (заробітна плата, витрати на комунальні послуги тощо) чи з інших джерел, не передбачених Програмою, або за рахунок волонтерського внеску.

6. Очікувані результати.

6.1. Очікується, що виконання Програми призведе до таких якісних і кількісних результатів.

Показник результативності	Значення, од. вимірювання (для кількісних показників)
1. Створення комплексної системи управління розвитком туризму у м. Запоріжжя із залученням представників органів місцевого самоврядування, громадських об’єднань і бізнесу; створення системи моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми, актуальність баз даних.	Система управління, моніторингу та оцінювання відповідає розділам 4 та 7 Програми. До реалізації Програми залучені відповідні департаменти міської ради, комунальні підприємства, заклади та установи.
2. Формування іміджу Запоріжжя як міста, гостинного до туристів, спроможного до надання якісних туристичних і супутніх	Запоріжжя присутнє на провідних інформаційних платформах. Переважає

послуг у сфері пізнавального, подієвого, індустріального, ділового та інших видів туризму.	кількість позитивних оцінок, публікацій та відгуків на тематичних сайтах.
3. Підвищення місця Запоріжжя у провідних національних рейтингах, які характеризують розвиток туризму та індустрії гостинності.	Входження Запоріжжя **до 10** найбільш туристично-привабливих міст України.
4. Створення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, продаж яких здійснюється в різних регіонах України та на цільових ринках за кордоном – в країнах, пріоритетних для їхнього просування/продажу.	Наявність хоча б однієї точки продажу запорізьких туристичних продуктів не менше, ніж **у 12 областях України та м. Києві,** і не менше, ніж **у 3-х країнах** світу.
5. Збільшення кількості суб'єктів туристичної діяльності, які реалізують туристичні продукти та забезпечують промоцію туристично-привабливих об'єктів і подій Запоріжжя. Впровадження цілеспрямованого муніципального маркетингу для заохочення відвідування міста туристами.	У Запоріжжі діють **не менше 10 туроператорів**, які є власниками запорізького туристичного продукту, та не менше **5 рекламних чи event-компаній**, які спеціалізуються на промоції туристично-привабливих подій.
6. Збільшення кількості суб'єктів підприємницької діяльності в індустрії гостинності, розвиток мережі закладів розміщення нижніх цінових категорій.	Діють **не менше 15** хостелів та готелів категорії «2-3 зірки» загальною місткістю **не менше 700 ліжко-місць.**
7. Збільшення кількості закладів харчування, орієнтованих на задоволення потреб різних цільових груп, першочергово на основі національних та місцевих традицій.	Відкрито **не менше 10** нових тематичних закладів харчування, які позиціонуються як заклади національної чи запорізької кухні.
8. Збільшення кількості робочих місць у туристичній сфері, індустрії гостинності та суміжних видах економічної діяльності.	Створено **не менше 1000 нових** робочих місць (у т.ч. наймані працівники та самозайняті особи, які не є СПД).
9. Підвищення якості товарів і послуг у сфері індустрії гостинності. Входження окремих суб'єктів індустрії гостинності до	Підтверджується позитивними відгуками споживачів, рейтинговими

визнаних рейтингів найуспішніших закладів на території України.	оцінками і статистичними показниками, які свідчать про підвищення попиту.
10. Підвищення кваліфікації керівників і фахівців органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ і закладів, громадських об'єднань, представників туристичного бізнесу та індустрії гостинності, першочергово – керівників проектів, організаторів заходів та інших виконавців (співвиконавців) Програми.	**Не менше 30%** керівників та фахівців відповідних суб'єктів взяли участь у тематичних заходах з підвищення кваліфікації (курси, програми, тренінги, семінари тощо), організованих у відповідності з Програмою.
11. Підвищення ефективності та результативності участі представників міста в бізнес-асоціаціях, асоціаціях міст, об'єднаннях громад, профільних міжнародних і національних туристичних організаціях, координаційних і дорадчих органах різного рівня.	**Не рідше 1 разу на квартал** ухвалюються позитивні рішення та/або укладаються угоди про співпрацю, спрямовані на розвиток туризму й індустрії гостинності Запоріжжя.
12. Збільшення в'їзного туристичного потоку до Запоріжжя (згідно з системою обліку, що базується на отриманні інформації з різних джерел).	Кількість осіб, які відвідали місто, складає в середньому **не менше 300 тисяч туристів та 700 тисяч екскурсантів на рік (за підсумками 2020 року)**
13. Збільшення надходжень до місцевого бюджету від туристичного збору та від податку на доходи**,** які формуються внаслідок реалізації товарів і послуг, пов'язаних із задоволенням потреб туристів що відвідують Запоріжжя.	Розмір сплаченого туристичного збору складає в середньому **не менше 600тис. грн. на рік.** Збільшено надходження податку на доходи не менше, ніж **на 20%.**
14. Створення сприятливого бізнес-середовища. Збільшення обсягу інвестицій до туристичної галузі та індустрії гостинності.	Залучення фінансових коштів на реалізацію проектів і заходів у сфері розвитку туризму з місцевого бюджету в середньому **в сумі не менше 10 млн. грн. щорічно** та з позабюджетних джерел в сумі **не менше 10 млн. грн. щорічно.**
15. Облаштування сучасних публічних	У Запоріжжі проводиться

просторів (виставкових, фестивальних, концертних майданчиків, паркових зон, ревіталізованих промислових, спортивних т інших об’єктів) для проведення заходів національного та міжнародного рівнів.	**щорічно не менше 6 заходів** національного (міжнародного) рівня з масовим відвідуванням туристами з інших міст і регіонів країни, а також іноземними туристами.

6.2. Очікувані результати виконання окремих проектів і заходів Програми визначаються згідно з Планом дій.

7. Моніторинг та оцінювання результатів.

7.1. Моніторинг та оцінювання результатів реалізації Програми здійснюватимуться у відповідності з такими індикаторами і критеріями:

Ціль	**Індикатори моніторингу, одиниці (вимірюються 1 раз на 3-6 місяців)**	**Критерії оцінювання**
1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя і залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.	1.Рівень виконання Плану дій, окремих планів діяльності за проектами і заходами згідно з цілями і завданнями Програми (%% виконання, згідно зі звітами). 2. Кількість керівників і фахівців, які мають профільну освіту, що відповідає посаді, та/або пройшли підвищення кваліфікації, тематичні курси, тренінги тощо за звітний період (осіб та у %%).	1. Ефективність та результативність виконання завдань, проектів і заходів (частка виконаних вчасно і в повному обсязі згідно з бюджетом та очікуваними результатами Програми, загальний %% виконання. 2. Результати атестацій відповідних осіб, які проводяться згідно з чинним законодавством та внутрішніми стандартами.

2. Трансформація імідж Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливост міста.	1. Кількість промо-заходів, організованих на виконання Програми (шт.) та кількість учасників заходів (осіб). 2. Обсяг цільової аудиторії, охопленої іміджевими інформаційними кампаніями за різними каналами комунікацій: телебачення, радіо, директ-маркетинг , SMM тощо (осіб). 3. Кількість відвідувачів офіційного сайту Запорізької міської влади та офіційного туристичного порталу міста (осіб).	1. Місце Запоріжжя у рейтингах позитивних новин та подій (частка позитивних новин про місто згідно з даними експертних, соціологічних, маркетингових досліджень). 2. Місце Запоріжжя у рейтингах міст України за рівнем розвитку інформаційних сервісів та присутністю на провідних діджитал-платформах.
3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.	1. Кількість суб'єктів туристичної діяльності у Запоріжжі, які надають послуги з в'їзного і місцевого туризму та супутні послуги (од.). 2. Кількість суб'єктів туристичного ринку та НГО, які є членами асоціацій, кластерів та інших фахових об'єднань (од.). 3. Кількість скарг, пов'язаних з	1. Місце Запоріжжя у рейтингу міст України зі сприятливим бізнес-кліматом та рейтингах інвестиційної привабливості (загальні і галузеві показники). 2. Місце Запоріжжя у рейтингах якості надання адміністративних послуг; обсяг послуг згідно зі статистичною та відомчою звітністю,

	наданням адміністративних послуг у сфері туристичної діяльності та індустрії гостинності (шт.) 4. Обсяг коштів, які залучені з альтернативних джерел на фінансування проектів і заходів Програми (тис.грн.).	які надані суб'єктам туристичної діяльності та індустрії гостинності. 3. Результативність залучення коштів на виконання проектів, пов'язаних з цілями Програми (бюджетне та позабюджетне фінансування).
4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.	1. Кількість туристичних продуктів з унікальними пропозиціями, розроблених та поширених в рамках виконання заходів Програми (шт.). 2. Кількість туристичних операторів та агентств, які мають у своєму пакеті запорізькі туристичні продукти (шт.). 3. Кількість туристів та екскурсантів, які відвідали Запоріжжя за відповідний квартал (осіб). 4. Кількість (частка) туристів, задоволених туристичними продуктами та отриманими	1. Відповідність туристичних продуктів, окремих туристичних та супутніх послуг очікуванням споживачів, згідно з цільовими опитуваннями та відгуками на провідних тематичних порталах (форумах). 2. Ефективність та результативність промоції на відповідних цільових ринках, серед різних цільових груп (категорій клієнтів / споживачів) та за різними каналами комунікацій. 3. Кількість туристів та екскурсантів з різних цільових груп, які відвідали Запоріжжя протягом відповідного року і в

	послугами (осіб, %%). 5. Кількість користувачів розроблених в рамках Програми мобільних та інших ІТ-сервісів для туристів, що відвідують Запоріжжя (осіб). 6. Обсяг картографічної та іншої поліграфічної промо-продукції, поширеної серед туристів (примірників).	цілому за період дії Програми (з аналізом соціально-демографічних, гендерно чутливих статистичних показників). 4. Обсяг витрат на залучення до міста одного туриста та екскурсанта (грн.).
5. Формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.	1. Кількість скарг, пов'язаних із загальним благоустроєм міста, функціонуванням публічних просторів, якістю надання транспортних та інших послуг для туристів (шт.). 2. Кількість пасажирів міського транспорту, за видами (осіб). 3. Кількість учасників виховних та навчально-просвітницьких заходів, проведених в рамках Програми (осіб, у т.ч. за віковими категоріями). 4. Кількість учасників	1. Місце Запоріжжя у рейтингу комфортності міст України (журнал «Фокус» чи аналогічні рейтинги). 2. Місце Запоріжжя у рейтингах якості надання муніципальних послуг. 3. Відгуки про відвідування Запоріжжя організованими туристами і гостями міста на провідних інформаційних і тематичних порталах (форумах). 4. Місце Запоріжжя у рейтингу туристично-привабливих міст країни (за даними

	загальноміських заходів (осіб), рівень задоволеності якістю проведення (частка позитивних відгуків). 5. Кількість керівників і працівників суб'єктів надання туристичних послуг та індустрії гостинності, які підвищили кваліфікацію завдяки заходам Програми (осіб).	АІГУ чи аналогічних організацій).
6. Розбудова міської, туристичної та супутньої інфраструктури, орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорі туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.	1. Обсяг витрат на капітальний ремонт діючих об'єктів туристичної та супутньої інфраструктури (тис.грн.) 2. Обсяг витрат на будівництво та облаштування нових об'єктів інфраструктури, задіяних у наданні послуг для туристів (тис.грн.). 3. Кількість та площа відкритих публічних просторів, облаштованих згідно з новими вимогами щодо благоустрою та муніципального сервісу (од., кв.м.). 4. Кількість суб'єктів, які надають послуги з	1. Рівень забезпеченості Запоріжжя різними категоріями закладів, діяльність яких пов'язана з наданням послуг для туристів. 2. Обсяг і якість послуг, що надані на базі діючих та новостворених (реконструйованих, ревіталізованих) об'єктів інфраструктури – для туристів, гостей і мешканців міста. 3. Економічна ефективність капіталовкладень в об'єкти інфраструктури, згідно з проектними розрахунками та оцінками експертів.

	тимчасового розміщення, за видами послуг та категоріями закладів (шт.). 5. Кількість номерів і ліжко-місць у готелях та інших засобах розміщення (шт.). 6. Кількість суб'єктів, які надають послуги громадського харчування та кількість посадкових місць (шт.).	

7.2. Моніторинг виконання Програми покладається на Координаційну раду з питань туризму та рекреації, яка згідно з протокольним рішенням створює Моніторинговий комітет, що складається не менше як з 7 членів ради. Моніторинговий комітет створюється на строк повноважень Координаційної ради. Ротація членів Моніторингового комітету (у разі вибуття зі складу Координаційної ради, тимчасового заміщення посад тощо) відбувається в робочому порядку на чергових засіданнях Координаційної ради.

Для організації роботи Моніторингового комітету призначаються його голова, заступник голови та секретар. Поточні обов'язки і завдання між членами Моніторингового комітету розподіляє голова комітету, який є підзвітним голові Координаційної ради.

Головною метою діяльності Моніторингового комітету є збір, обробка та аналіз інформації про поточний стан виконання завдань і досягнення цілей Програми згідно з визначеними індикаторами (показниками) моніторингу.

Моніторинговий комітет:

- здійснює збір даних та інформації, необхідних для вимірювання заданих індикаторів (показників);
- виконує аналіз і оцінку даних моніторингу та зібраної інформації про хід виконання Програми;
- готує та подає на розгляд звіти про хід виконання Програми відповідно до певних показників (звіти з моніторингу);
- виконує інші функції згідно з Положенням про моніторинг та оцінювання.

Моніторинговий комітет збирається на засідання не рідше 1 разу на квартал. Голова Моніторингового комітету несе відповідальність за документальну

фіксацію роботи комітету та оприлюднення інформації про хід та результати його діяльності.

Звіт з моніторингу складається 1 раз на півріччя, не пізніше, ніж до 20 липня та 20 січня відповідно. Звіт про моніторинг містить переважно кількісні дані за відповідними індикаторами (показниками) з вказівкою джерел отримання інформації та короткими поясненнями щодо динаміки зміни показників.

Голова Моніторингового комітету забезпечує підготовку, надсилання зацікавленим сторонами та оприлюднення звіту з моніторингу виконання Програми на офіційному сайті Запорізької міської ради.

7.3. Оцінювання результатів виконання Програми здійснює Експертна рада з питань туризму. Оцінювання проводиться за дорученням міського голови чи профільного заступника міського голови, при якому діє Експертна рада.

Оцінювання здійснюється згідно з окремим планом, який затверджується розпорядженням міського голови чи протокольним рішенням, ухваленим у відповідності з внутрішніми регламентами Запорізької міської ради. Експертна рада має право клопотати про залучення до проведення оцінювання у встановленому законодавством порядку (у т.ч. на договірних засадах) фахівців, які не є членами Експертної ради.

Оцінювання та звітування про результати виконання Програми проводяться щорічно на основі визначених критеріїв оцінки, але не обмежуються ними. За підсумками оцінювання та з урахуванням звітів з моніторингу Експертна рада складає комплексний аналітичний звіт, який подається на розгляд міського голови, профільного заступника міського голови, постійної комісії Запорізької міської ради з гуманітарних питань.

Звіт про оцінку результатів виконання Програми складається 1 раз на рік не пізніше, ніж до 20 лютого наступного за звітним року, а також після підбиття загальних підсумків виконання Програми.

7.4. У випадках, передбачених законодавством, а також коли це є доцільним з огляду на цілі і завдання Програми, звіти з моніторингу та оцінювання повинні містити відповідні гендерно-чутливі статистичні показники, аналітичні дані й висновки.

7.5. Щорічні та підсумковий звіти про результати виконання Програми після їх затвердження підлягають оприлюдненню на офіційному сайті Запорізької міської ради.

8. Координація та контроль за ходом виконання програми.

8.1. Забезпечення координації і контролю за ходом виконання цієї Програми, цільовим та ефективним використанням коштів покладається на постійну комісію Запорізької міської ради з гуманітарних питань та Департамент культури і туризму Запорізької міської ради.

8.2. Головний розпорядник бюджетних коштів та виконавці Програми мають забезпечити виконання запланованих програмою завдань та заходів і досягнення очікуваних показників.

8.3. Головний розпорядник бюджетних коштів проводить аналіз і комплексну оцінку результатів виконання завдань, проектів та заходів Програми, цільового використання коштів і готує щорічні та, в разі потреби, проміжні звіти про хід виконання Програми.

Секретар міської ради Р.О. Пидорич

Додаток 1
до Програми
«Програма розвитку туризму в місті
Запоріжжі на 2017-2019 роки»

Завдання і заходи
з виконання міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»

Найменування завдання	Найменування заходу	Головний розпорядник бюджетних коштів, виконавці	Джерела фінансування (бюджет міста, державний, обласний бюджети, інші)	Прогнозні обсяги, тис.грн.			
				Всього	за роками		
					2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю							
Ціль 1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя із залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.							
Завдання 1 Сформувати організаційну структуру для управління реалізацією Програми, забезпечити ефективну взаємодію її учасників	1.1 Створити Координаційну раду з питань розвитку туризму і рекреації, затвердити Положення, організувати діяльність ради.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	1.2. Створити Експертну раду з питань туризму, затвердити	Департамент культури і туризму	Не потребує	-	-	-	-

	Положення, організувати діяльність ради.	міської ради					
	1.3 Створити Моніторинговий комітет, затвердити Положення про моніторинг та оцінку, організувати діяльність комітету.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 1				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 2 Систематизувати наявну інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності міста, забезпечити підтримання реєстрів і баз даних в актуальному стані	2.1 Провести інвентаризацію туристичних ресурсів. Створити реєстри туристичних об'єктів, суб'єктів туристичної діяльності, індустрії гостинності та інші бази даних. Інформацію, призначену для загального користування, розмістити на туристичному порталі міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	2.2 Забезпечити перегляд та своєчасне оновлення інформації в	Департамент культури і туризму	Не потребує	-	-	-	-

	реєстрах (базах даних), надати доступ виконавцям Програми до необхідної інформації (відкритої та службової).	міської ради					
Разом за завданням 2				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 3 Впровадити регулярний збір та аналіз статистичної і маркетингової інформації для цілей розвитку туризму, створити систему моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми	3.1 Заходи зі створення, вдосконалення системи збору, обробки і аналізу звітної інформації щодо стану і динаміки розвитку туристичної галузі	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	142,400	-	52,400	90,000
	3.2 Заходи з проведення цільових експертних, маркетингових та соціологічних досліджень у сфері туризму та індустрії гостинності.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	247,500	-	97,500	150,000
Разом за завданням 3				389,900	-	149,900	240,000
Усього:				**389,900**	**-**	**149,900**	**240,000**
Завдання 4 Підвищити кваліфікацію керівників і фахівців установ, організацій, підприємств, які	4.1 Заходи з організації та проведення постійно діючих та разових навчальних курсів і тренінгів для керівників і фахівців міської ради,	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	550,300	-	200,300	350,000

залучені до виконання	районних адміністрацій, комунальних закладів, установ, підприємств та інших організацій.						
Разом за завданням 4				550,300	-	200,300	350,000
Усього:				**550,300**	-	**200,300**	**350,000**
Ціль 2: Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.							
Завдання 5 Впровадити базові компоненти муніципального маркетингу, спрямовані на формування позитивного образу міста та посилення конкурентоспроможності серед туристичних міст і регіонів України.	5.1 Заходи з реалізації проекту «Міська айдентика і туристична символіка Запоріжжя»	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	2020,040	-	520,040	1500,000
	5.2 Заходи з реалізації проекту «Впровадження дизайн-коду міста»	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	60,000	-	20,000	40,000
Разом за завданням 5				2080,040	-	540,040	1540,000
Усього:				**2080,040**	**-**	**540,040**	**1540,000**
Завдання 6 Підвищити результативність участі представників Запоріжжя у регіональних, національних та міжнародних	6.1 Укладення угод з містами-партнерами про спільні заходи з розвитку внутрішнього та в'їзного туризму, узгодження планів дій та механізму фінансування.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

об’єднаннях, асоціаціях, партнерських організаціях (угодах), робочих і дорадчих органах, які мають вплив на формування іміджу міста, розвиток туризму та індустрії гостинності.	6.2 Виконання заходів, пов’язаних з укладенням угод про співпрацю з питань розвитку туризму та індустрії гостинності з містами-побратимами Запоріжжя з метою промоції туристичної привабливості міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	6.3 Посилення горизонтальної співпраці з містами обласного значення, районами та ОТГ Запорізької області. Створення координаційної ради з питань розвитку туризму чи іншого аналогічного об’єднання, узгодження План дій на 2019-2020 рр.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	6.4 Подання заявок на вступ до міжнародних туристичних організацій згідно з визначеними пріоритетами.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

Разом за завданням 6				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 7 Розширити співпрацю з місцевими і національними ЗМІ	7.1 Заходи з організації і проведення прес-турів та інших форм із залученням представників ЗМІ	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	300,008	-	100,008	200,000
	7.2 Заходи із розміщення тематичних колонок в друкованих та Інтернет-ЗМІ	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	608,400	-	208,400	400,000
	7.3 Подання змістовних анонсів, релізів та іншої якісної інформації для ЗМІ й провідних Інтернет-порталів про події і досягнення міста у сфері розвитку культури, туризму, формування атмосфери гостинності тощо.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 7				908,408	-	308,408	600,000
Усього:				**908,408**	-	**308,408**	**600,000**
Завдання 8 Створити умови для широкого використання сучасних інформаційних сервісів під час перебування у Запоріжжі туристів та	8.1 Заходи з оснащення QR-кодами основних туристичних об’єктів з метою промоції туристичної привабливості міста	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	160,000	-	70,000	90,000
	8.2 Заходи з придбання і	Департамент	бюджет	639,480	-	259,740	379,740

відвідувачів публічних заходів.	обслуговування інформаційних сенсорних кіосків для туристів	культури і туризму міської ради	міста				
	8.3 Співпраця з власниками мереж платіжних терміналів з метою поширення інформації для туристів, гостей і мешканців міста (Ibox, EasyPay та ін.).	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 8				799,480	-	329,740	469,740
Усього:				**799,480**	**-**	**329,740**	**469,740**
Ціль 3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях							
Завдання 9 Створити туристичний кластер Запоріжжя за участі представників бізнесу, громадських об'єднань, комунальних служб, інших зацікавлених сторін	9.1 Проведення робочих зустрічей, нарад, фокус-груп та інших підготовчих заходів за участі зацікавлених сторін. Створення робочої групи для організації кластеру.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	9.2 Визначення юридичної організаційно-правової форми, договірних та інших умов створення, фінансової моделі кластеру.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

	9.3 Формування організаційної структури з управління кластером. Розроблення статутних документів і проведення установчих зборів. Реєстраційні процедури.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	9.4 Інформаційно-промоційна підтримка у процесі створення та започаткування діяльності кластеру.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	9.5 Розроблення і затвердження стратегії розвитку кластеру та плану дій на 2018-2020 рр. Організація діяльності кластеру згідно із стратегією та планом дій.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
Разом за завданням 9				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 10 Організувати проведення у Запоріжжі щорічних бізнес-форумів, конференцій та інших заходів для розвитку	10.1 Проведення щорічної науково-практичної конференції на базі одного із запорізьких вишів з питань розвитку туризму, індустрії	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	145,125	-	45,125	100,000

партнерських відносин у сфері туризму	гостинності						
	10.2 Проведення Туристичного бізнес-форуму на базі ВЦ «Козак Палац» з метою розвитку бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	1468,045	-	568,045	900,000
Разом за завданням 10				1613,170	-	613,170	1000,000
Усього:				**1613,170**	-	**613,170**	**1000,000**
Завдання 11 Збільшити обсяги надходження фінансових коштів з альтернативних джерел для проектів і заходів, спрямованих на залучення туристів.	11.1 Заходи з організації курсів з грант-менеджменту та проектного менеджменту, надання допомоги у складанні грантових проектів	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	213,400	-	63,400	150,000
	11.2 Заходи з організації та проведення круглих столів і робочих зустрічей за участі представників проектів міжнародної технічної допомоги та міжнародних фінансових інститутцій для напрацювання програм і проектів	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	1331,887	-	1131,887	200,000
Разом за завданням 11				1545,287	-	1195,287	350,000

Усього:				**1545,287**	**-**	**1195,287**	**350,000**
Ціль 4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.							
Завдання 12 Створити і забезпечити періодичне оновлення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, орієнтованих на різні цільові аудиторії, згідно з «Концепцією 7 х 7».	12.1 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя історичне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	12.2 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя подієве», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	12.3 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя індустріальне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	12.4 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом	Департамент культури і туризму міської	Не потребує	-	-	-	-

	«Запоріжжя сакральне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	ради					
	12.5 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя козацьке», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	12.6 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя природне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	12.7 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя видове», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	12.8 Розроблення,	Департамент	Не	-	-	-	-

	промоція та актуалізація пакетів туристичних продуктів за іншими напрямами розвитку туристичної сфери міста.	культури і туризму міської ради	потребує				
	12.9 Підготовка та проведення Етнофестивалю на Хортиці	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	1191,081	-	991,081	2000,000
Разом за завданням 12				1191,081	-	991,081	2000,000
Усього:				**1191,081**	-	**991,081**	**200,000**
Завдання 13 Забезпечити наявність актуальної інформації про туристично-привабливі об'єкти та події Запоріжжя на провідних тематичних та інформаційних сайтах, веб-ресурсах суб'єктів туристичної діяльності.	13.1 Заходи з утримання та адміністрування туристичного порталу	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	595,709	95,709	200,000	300,000
	13.2 Заходи із залучення копірайтерів, дизайнерів для створення якісного тематичного контенту на туристичному порталі міста та інших веб-ресурсах	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	484,000	-	184,000	300,000
	12.3 Заходи з виготовлення промо-роликів та іншої відеопродукції про Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	294,480	41,480	103,000	150,000
	13.4 Проведення регулярного	Департамент культури і	Не потребує	-	-	-	-

	моніторингу й аналізу популярних інформаційних і тематичних веб-ресурсів щодо достатності та актуальності інформації про запорізькі туристичні об’єкти та події. Підготовка пропозицій щодо наповнення контенту та цільового інформаційного партнерства.	туризму міської ради					
Разом за завданням 13				1374,189	137,189	487,000	750,000
Усього:				**1374,189**	**137,189**	**487,000**	**750,000**
Завдання 14 Організувати регулярну участь представників міста, туристичного бізнесу та індустрії гостинності у фахових, виставкових, інших ділових і промоційних заходах на національному та міжнародному рівнях.	14.1 Проведення заходів щодо участі у виставкових та інших промоційних подіях з метою просування конкурентоспроможних туристичних продуктів і залучення туристів.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	1990,952	693,701	597,251	700,000
	14.2 Заходи з розміщення зовнішньої реклами для промоції Запоріжжя і туристичних продуктів	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	338,700	-	198,700	140,000

	на території міст, що визначені як пріоритетні для залучення туристів						
	14.3 Заходи з реалізації Проекту «Промоція міста і туристичних продуктів Запоріжжя через торговельні та інші мережі»	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	283,044	-	123,044	160,000
Разом за завданням 14				2612,696	693,701	918,995	1000,000
Усього:				**2612,696**	**693,701**	**918,995**	**1000,000**
Завдання 15 Розробити і поширити спеціалізовані мобільні додатки	15.1 Заходи з розроблення, промоції і поширення мобільних додатків «Гостинне Запоріжжя», «Туристичні об'єкти і маршрути Запоріжжя»	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	170,100	-	90,100	80,000
	15.2 Заходи зі створення та промоції офіційних сторінок Запоріжжя у популярних соціальних мережах.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	513,371	-	233,371	280,000
Разом за завданням 15				683,471	-	323,471	360,000
Усього:				**683,471**	-	**323,471**	**360,000**
Завдання 16 Підвищити ефективність промоції об'єктів туризму та	16.1Заходи з виробництва і поширення сувенірної продукції .	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	265,300	-	65,300	200,000

індустрії гостинності, туристично-привабливих подій через виробництво і поширення поліграфічної, сувенірної та іншої пам'ятної продукції.	16.2 Заходи з виробництва і поширення поліграфічної продукції.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	549,160	-	249,160	300,000
Разом за завданням 16				814,460	-	314,460	500,000
Усього:				**814,460**	**-**	**314,460**	**500,000**
Ціль 5. Формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів, підвищення транспортної доступності міста.							
Завдання 17 Виконати поточний благоустрій, забезпечити утримання і якісне комунальне обслуговування територій та об'єктів пріоритетного розвитку туризму.	17.1 Заходи з реалізації проекту «Благоустрій туристичних об'єктів і туристичних маршрутів Запоріжжя» з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	17.2 Заходи з реалізації проекту «Благоустрій та облаштування публічних просторів для організації міських заходів» з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

	туристичних продуктів.						
	17.3 Заходи з реалізації проекту «Благоустрій парків та інших зелених зон на територіях пріоритетного розвитку туризму» з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	17.4 Виготовлення та встановлення туристичних покажчиків	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	659,900	220,000	219,900	220,000
Разом за завданням 17				659,900	220,000	219,900	220,000
Усього:				**659,900**	**220,000**	**219,900**	**220,000**
Завдання 18 Підвищити транспортно-логістичну доступність Запоріжжя і туристичних об’єктів за всіма видами публічного і приватного транспорту з урахуванням специфічних потреб	18.1 Заходи з реалізації проекту «Облаштування в’їзних воріт до Запоріжжя» (залізничні та автовокзали, аеропорт, пункти в’їзду автомобільного транспорту на основних магістралях) з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

різних соціально-гендерних груп, забезпечити необхідну інформаційну і технічну підтримку.	18.2 Укладення меморандумів (угод) про співпрацю з адміністраціями транспортних підприємств та узгодження окремих планів дій щодо підвищення якості і розширення переліку послуг (інформаційні сервіси, продаж електронних квитків, групові перевезення тощо).	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	18.3 Розроблення проекту «Розвиток велосипедної та пішохідної інфраструктури міста». За необхідності – розроблення і затвердження окремої муніципальної програми.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Не потребує	-	-	-	-
	18.4 Заходи з реалізації проекту «Доступне Запоріжжя» - підвищення зручності пересування містом для	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

	людей з обмеженими можливостями (особливими потребами) та окремих соціально-гендерних категорій з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.						
	18.5 Оптимізація графіку, маршрутів та швидкості руху поїздів до (через) Запоріжжя для підвищення зручності відвідування міста туристами з різних регіонів України шляхом досягнення відповідних угод з «Укрзалізницею».	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	18.6 Розширення співпраці з українськими та іноземними авіакомпаніями (першочергово – лоукостерами), укладення цільових угод щодо обслуговування	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

	туристичних подій.						
	18.7 Проекти «Універсальний квиток» і «Туристична картка» - впровадження мобільних та Інтернет-сервісів з продажу квитків за всіма видами міського транспорту для мешканців і гостей міста.	Управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
Разом за завданням 18				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 19 Посилити спроможність комунальних закладів культури і соціальної сфери щодо залучення та обслуговування туристів з різних цільових груп.	19.1 Заходи з організації тематичних семінарів для керівників та працівників комунальних культурно-просвітницьких, спортивних і соціальних закладів.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	450,000	-	200,000	250,000
	19.2 Заходи з реалізації проекту «Автоматизація та інформатизація муніципальних туристичних, спортивних, культурних об'єктів, комунальних закладів і установ» з	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

	метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.						
Разом за завданням 19				450,000	-	200,000	250,000
Усього:				**450,000**	**-**	**200,000**	**250,000**
Завдання 20 Підвищити якість організації, промоції та програмного наповнення загальноміських і локальних заходів.	20.1 Заходи із залучення івент-компаній з метою підвищення якості проведення та відвідуваності туристично-привабливих подій.	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	295,160	-	95,160	200,000
Разом за завданням 20				295,160	-	95,160	200,000
Усього:				**295,160**	**-**	**95,160**	**200,000**
Ціль 6. Розбудова міської, туристичної та супутньої інфраструктури, орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.							
Завдання 21 Провести спільно з власниками об’єктів й іншими зацікавленими сторонами інвентаризацію наявних об’єктів інфраструктури, оцінити ресурсний потенціал, визначитись з можливістю їх використання,	21.1 Аналіз промислових та інших інфраструктурних об’єктів, які можуть бути використані для цілей розвитку туристичної і супутньої діяльності та реалізації відповідних інвестиційних проектів.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	21.2 Укладення з власниками об’єктів		Не потребує	-	-	-	-

перепрофілювання, ревіталізації.	угод про співпрацю щодо проведення масових і локальних тематичних заходів на базі наявних інфраструктурних об’єктів.						
	21.3 Розроблення проектів комунально-приватного і державно-приватного партнерства з використанням відповідних об’єктів інфраструктури. Подання проектів на фінансування за кошти ДФРР та з інших джерел.		Не потребує	-	-	-	-
	21.4 Розроблення проектів з ревіталізації промислових об’єктів і територій з метою використання їх для потреб розвитку туристичної сфери міста.		Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
Разом за завданням 21				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 22 Забезпечити	22.1 Визначення переліку об’єктів, меж	Департамент культури і	Не потребує	-	-	-	-

першочергове будівництво та ремонт під'їзних і внутрішніх шляхів, велодоріжок, тротуарів, зупинкових комплексів, автостоянок та інших об'єктів дорожньої інфраструктури на територіях пріоритетного розвитку туризму.	територій, схеми туристичних маршрутів, які є першочерговими для будівництва та облаштування дорожньої і супутньої інфраструктури.	туризму міської ради					
	22.2 Розроблення окремої муніципальної програми з облаштування дорожньої та супутньої інфраструктури на територіях та об'єктах пріоритетного розвитку туризму.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 22				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 23 Розпочати відновлення та подальше формування транспортної інфраструктури на р.Дніпро для розвитку туристично-екскурсійної діяльності, організації спортивних і розважальних заходів.	23.1 Реалізація заходів проекту «Розвиток водного туризму та екскурсій акваторією Дніпра» з метою розвитку туристичної інфраструктури.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	23.2 Реалізація заходів проекту «Запорізький річковий трамвайчик» з метою розвитку туристичної	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

	інфраструктури.						
	23.3 Заходи, спрямовані на залучення системних інвесторів з метою відновлення водної транспортної інфраструктури. Розроблення і впровадження спільних пілотних проектів з розвитку пасажирських перевезень річковим транспортом.	управління з питань транспортного забезпечення і зв'язку	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
Разом за завданням 23				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 24 Стимулювати розвиток закладів харчування з національною та регіональною кухнею, створення й облаштування відкритих майданчиків для проведення тематичних гастрономічних заходів.	24.1 Заходи з підготовки та проведення фестивалів вуличної їжі («Пікнік на Райдузі» та ін.) з метою залучення туристів, відновлення традицій національної (місцевої) кухні, створення нових кулінарних трендів, формування сучасної культури вживання їжі і напоїв, залучення учасників і відвідувачів з інших міст України.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

	24.2 Створення професійного громадського об’єднання рестораторів і кулінарів Запоріжжя.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	24.3 Започаткування міського конкурсу «Краща ресторація Запоріжжя». Підтримка участі представників Запоріжжя у національних та міжнародних конкурсах ресторанного бізнесу і кулінарної майстерності. Промоція Запоріжжя під час проведення відповідних заходів.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 24				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 25 Збільшити кількість міні-готелів, хостелів, мотелів та інших місць розміщення нижньої цінової категорії, підвищити якість надання послуг.	25.1 Визначення земельних ділянок, які можуть бути використані під будівництво готелів, хостелів, мотелів та інших місць розміщення – згідно з Генпланом міста.	Департамент архітектури та містобудування	Не потребує	-	-	-	-

	25.2 Організація постійно діючих курсів з готельної справи та підвищення якості готельних послуг на базі Школи гостинності.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	25.3 Провести маркетингове дослідження щодо потреб та пріоритетів розвитку готельної мережі міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	25.4 Розробити і рекомендувати для впровадження місцеві стандарти надання готельних послуг з урахуванням пріоритетів розвитку туристичної сфери міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 25				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 26 Впровадити інноваційні проекти у сфері урбаністики, архітектури та будівництва, вуличного дизайну,	26.1 Заходи з реалізації проекту «Мистецтво відлите у сталі» з метою промоції туристичних об’єктів, організації змістовного дозвілля гостей і мешканців	Департамент культури і туризму міської ради	бюджет міста	6831,508	-	1831,508	5000,000

розвитку транспортної мережі, сучасних концертних, фестивальних і комунікаційних платформ, спортивних майданчиків, спорудження (ревіталізації) інших інфраструктурних об’єктів.	міста.						
	26.2 Заходи з реалізації проекту «Парк індустріального періоду» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури і залучення туристів.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	26.3 Заходи з реалізації проекту «Креативний дизайн публічних просторів» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури і залучення туристів.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	26.4 Заходи з реалізації проекту «Школа сучасної урбаністики» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури і залучення туристів.	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
	26.5 Заходи з реалізації проекту «Мурали Запоріжжя» з метою розвитку туристичної та супутньої	Департамент культури і туризму міської ради	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-

	інфраструктури і залучення туристів.						
	26.6 Заходи з реалізації проекту «Створення публічних просторів шляхом ревіталізації промислових зон та індустріальних об’єктів Запоріжжя» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури і залучення туристів.	Директор департаменту інфраструктури і благоустрою	Згідно з окремим бюджетом	-	-	-	-
Разом за завданням 26				6831,508	-	1831,508	5000,000
Усього:				**6831,508**	**-**	**1831,508**	**5000,000**
УСЬОГО ПО ПРОГРАМІ:				**22799,05**	**1050,890**	**8718,420**	**13029,740**

Секретар міської ради Р.О. Пидорич

Додаток 2
до Програми
«Програма розвитку туризму в місті
Запоріжжі на 2017-2019 роки»

Орієнтовні обсяги та джерела фінансування
з виконання міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»

	Обсяг фінансування, всього	За роками виконання		
		2017	2018	2019
1	2	3	4	5
Бюджет міста	22799,05	1050,890	8718,420	13029,740
Державний бюджет	-	-	-	-
Обласний бюджет	-	-	-	-
Інші джерела*	-	-	-	-
Усього	**22799,05**	**1050,890**	**8718,420**	**13029,740**

* Інші джерела - власні кошти закладів, не заборонені чинним законодавством.

Секретар міської ради Р.О. Пидорич

Додаток 3

до Програми
«Програма розвитку туризму в місті
Запоріжжі на 2017-2019 роки»

Очікувані результати з виконання міської програми

«Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»

Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Головний розпорядник бюджетних коштів	Значення показників			
				усього	у тому числі за роками		
					2017	2018	2019
Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю							
Завдання 1 Сформувати організаційну структуру для управління реалізацією Програми, забезпечити ефективну взаємодію її учасників	Проведено засідань Координаційної ради	од.	Департамент культури і туризму міської ради	12	-	6	6
	Проведено засідань Експертної ради	од.		12	-	6	6
	Проведено засідань Моніторингового комітету	од.		24	-	12	12
Завдання 2 Систематизувати наявну інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності міста	Створено реєстр туристичних об’єктів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	1	-	-	1

Завдання 3 Впровадити статистичні та маркетингові дослідження, створити систему моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми.	Кількість соціологічних досліджень	од.	Департамент культури і туризму міської ради	3	-	1	2
	Кількість маркетингових досліджень	од.		5	-	2	3
	Кількість опитуваних	осіб		8000	-	3000	5000
Завдання 4 Підвищити кваліфікацію керівників і фахівців установ, організацій, підприємств, які залучені до виконання	Кількість організацій	од.	Департамент культури і туризму міської ради	50	-	20	30
	Кількість працівників	осіб		500	-	200	300
Завдання 5 Впровадити базові компоненти муніципального маркетингу, спрямовані на формування позитивного образу міста та посилення конкурентоспроможності серед туристичних міст і регіонів України.	Туристичний потік	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	950,000	250,000	300,000	400,000
	Туристичний збір	грн.		1700,410	410,000	700,000	1000,000

Завдання 6 Підвищити результативність участі представників Запоріжжя у регіональних, національних та міжнародних об'єднаннях	Укладено угод з містами-партнерами	од.	Департамент культури і туризму міської ради	12	-	6	6
	Проведено заходів з містами-партнерами	од.		5	-	2	3
Завдання 7 Розширити співпрацю з місцевими і національними ЗМІ	Кількість прес-турів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	30	-	10	20
	Кількість ЗМІ	од.		40	-	10	30
Завдання 8 Створити умови для широкого використання сучасних інформаційних сервісів під час перебування у Запоріжжі туристів та відвідувачів публічних заходів.	Кількість табличок з QR–кодами	од.	Департамент культури і туризму міської ради	350	-	100	150
	Кількість інформаційних кіосків	од.		6	-	3	3
Завдання 9 Створити туристичний кластер Запоріжжя за участі представників бізнесу, громадських	Проведено робочих зустрічей фокус-груп	од.	Департамент культури і туризму міської ради	6	-	-	6

об’єднань та інших зацікавлених сторін							
Завдання 10 Організувати проведення у Запоріжжі щорічних бізнес-форумів, конференцій та інших заходів для розвитку партнерських відносин у сфері туризму	Кількість учасників Конференції	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	300	-	100	200
	Кількість відвідувачів Форуму	осіб		35 000	-	15 000	20 000
Завдання 11 Збільшити обсяги надходження фінансових коштів з альтернативних джерел для проектів і заходів, спрямованих на залучення туристів.	Кількість курсів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	12	-	4	8
	Кількість залучених коштів	грн.		6 000 000	-	2 000 000	4 000 000
Завдання 12 Створити і забезпечити періодичне оновлення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, орієнтованих на різні цільові аудиторії, згідно з «Концепцією 7 х7».	Кількість відвідувачів фестивалю	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	40 000	-	15 000	25 000

Завдання 13 Забезпечити наявність актуальної інформації про туристично-привабливі об’єкти та події Запоріжжя в мережі Інтернет	Кількість відвідувачів порталу	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	3 480 000	480 000	1 000 000	3 000 000
	Кількість промо-фільмів	од.		17	2	5	10
Завдання 14 Організувати регулярну участь представників міста, туристичного бізнесу та індустрії гостинності у фахових, виставкових, інших ділових і промоційних заходах на національному та міжнародному рівнях.	Кількість виставок	од.	Департамент культури і туризму міської ради	15	3	4	8
	Кількість міст, в яких розміщено рекламу Запоріжжя	од.		10	-	4	6
Завдання 15 Розробити і поширити спеціалізовані мобільні додатки	Кількість користувачів мобільними додатками	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	1 600 000	-	600 000	1 000 000
	Кількість відвідувачів сторінок у соцмережах	осіб		3 000 000	-	1 000 000	3 000 000

Завдання 16 Підвищити ефективність промоції об’єктів туризму та індустрії гостинності, туристично-привабливих подій через виробництво і поширення поліграфічної, сувенірної та іншої пам’ятної продукції.	Поширено сувенірної продукції	од.	Департамент культури і туризму міської ради	2 300 000	-	800 000	1 500 000
	Поширено поліграфічної продукції	од.		400 000	-	100 000	300 000
Завдання 17 Виконати поточний благоустрій, забезпечити утримання і якісне комунальне обслуговування територій та об’єктів пріоритетного розвитку туризму.	Кількість туристичних покажчиків	од.	Департамент культури і туризму міської ради	15	5	5	5
Завдання 18 Підвищити транспортно-логічну доступність Запоріжжя і туристичних об’єктів за всіма видами публічного і приватного	Облаштовано в’їзних воріт до міста	од.	Департамент культури і туризму міської ради	5	-	2	3
	Укладено угод про співпрацю з адміністраціями транспортних	од.		4	-	2	2

транспорту	підприємств						
	Впроваджено велосипедних маршрутів	од.		1	-	-	1
	Впроваджено Інтернет-сервісів з продажу квитків	од.		1	-	-	1
Завдання 19 Посилити спроможність комунальних закладів культури і соціальної сфери щодо залучення та обслуговування туристів з різних цільових груп.	Кількість семінарів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	15	-	5	10
	Кількість відвідувачів	осіб		450	-	150	300
Завдання 20 Підвищити якість організації, промоції та програмного наповнення загальноміських і локальних заходів.	Кількість організованих заходів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	30	-	10	20
Завдання 21 Провести спільно з власниками об’єктів й іншими зацікавленими сторонами інвентаризацію	Розроблено проектів комунально-приватного і державно-приватного партнерства	од.	Департамент культури і туризму міської ради	2	-	-	2

наявних об’єктів інфраструктури, оцінити ресурсний потенціал, визначитись з можливістю їх використання, перепрофілювання, ревіталізації.	Розроблено проектів з ревіталізації промислових об’єктів	од.		2	-	-	2
Завдання 22 Забезпечити першочергове будівництво та ремонт під’їзних і внутрішніх шляхів, велодоріжок та інших об’єктів дорожньої інфраструктури	Муніципальна програма з облаштування дорожньої та супутньої інфраструктури	од.	Департамент культури і туризму міської ради	1	-	-	1
Завдання 23 Розпочати відновлення та подальше формування транспортної інфраструктури на р.Дніпро	Кількість курсуючи річкових трамвайчиків		Департамент культури і туризму міської ради	3	-	-	3
	Залучено інвесторів	од.		1	-	-	1
Завдання 24 Стимулювати розвиток закладів харчування з національною та регіональною кухнею	Проведено заходу «Пікнік на Райдузі»	од.	Департамент культури і туризму міської ради	6	-	3	3

Завдання 25 Збільшити кількість міні-готелів, костелів, мотелів та інших місць розміщення нижньої цінової категорії	Кількість курсів з готельної справи	од.	Департамент культури і туризму міської ради	10	-	-	10
	Кількість маркетингових досліджень	од.		1	-	-	1
Завдання 26 Впровадити інноваційні проекти у сфері урбаністики, архітектури та будівництва, вуличного дизайну, розвитку транспортної мережі, сучасних концертних, фестивальних і комунікаційних платформ, спортивних майданчиків, спорудження (ревіталізації) інших інфраструктурних об’єктів.	Кількість встановлених статуй	од.	Департамент культури і туризму міської ради	14	-	7	7

Секретар міської ради Р.О. Пидорич